

А.Ю. ГЕВОРКЯН, О.А. ГЕЛЯРОВСЬКА

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ ТА ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ФМ ХЛАДОПРОМ»

У статті проаналізовано шляхи формування прибутку та ділової активності на прикладі ТОВ «ФМ Хладопром». Наведена актуальність теми, визначено важливість такої фінансової категорії як прибуток. Проведено розрахунок групи фінансових показників, а саме, коефіцієнту оборотності активів, коефіцієнту оборотності дебіторської заборгованості, показника тривалості обороту дебіторської заборгованості, коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості, показника періоду оборотності кредиторської заборгованості. Наведено динаміку показників ділової активності ТОВ «ФМ Хладопром». Визначено, що продукція підприємства користується попитом у більш літній період часу, що визначає нетривалий операційний цикл. Відзначається, що ТОВ «ФМ Хладопром» дуже чутливо сприймає сезонні коливання. Зазначено, що усі показники тривалості операційних циклів обороту запасів знаходяться на середньому рівні, тобто вони покращуються, але у дуже повільних темпах. Для забезпечення зростання прибутку підприємству слід відшукати невикористані можливості його збільшення, тобто резерви зростання, а саме, зниження собівартості реалізованої продукції, скорочення адміністративних витрат та збільшення виручки від реалізації продукції. Збільшення виручки від реалізації продукції ТОВ «ФМ Хладопром» може бути пов'язане зі збільшенням асортименту продукції, випуском оновленого, більш якісного товару. Зниження собівартості реалізованої продукції станеться завдяки закупівлі нового, більш сучасного обладнання для виробництва продукції підприємства. Скорочення адміністративних витрат сприятиме збільшенню чистого прибутку. Представлені показники ділової активності ТОВ «ФМ Хладопром» за 2017, 2018, 2019 роки. Сформовано прогноз фінансових результатів ТОВ «ФМ Хладопром». Висвітлені складові збільшення чистого прибутку підприємства.

Ключові слова: активи; дебіторська заборгованість; кредиторської заборгованість; ділова активність; фінансові результати; чистий прибуток; фінансові результати; структура прибутку; фінансова стійкість підприємства; прибуток від операційної діяльності.

А.Ю. ГЕВОРКЯН, О.А. ГЕЛЯРОВСКАЯ

ПУТИ ФОРМИРОВАНИЯ ПРИБЫЛИ И ДЕЛОВОЙ АКТИВНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ ООО «ФМ ХЛАДОПРОМ»

В статье проанализированы пути формирования прибыли и деловой активности на примере ООО «ФМ Хладопром». Приведенная актуальность темы, определены важность такой финансовой категории как прибыль. Проведен расчет группы финансовых показателей, а именно, коэффициента вращающихся активов, коэффициента оборачиваемости дебиторской задолженности, показателя продолжительности оборота дебиторской задолженности, коэффициента оборачиваемости кредиторской задолженности, показателя периода обращения кредиторской задолженности. Приведена динамика показателей деловой активности ООО «ФМ Хладопром». Определено, что продукция предприятия пользуется спросом в более летний период времени, определяет непродолжительный операционный цикл. Отмечается, что ООО «ФМ Хладопром» очень чутко воспринимает сезонные колебания. Отмечено, что все показатели продолжительности операционных циклов оборота запасов находятся на среднем уровне, то есть они улучшаются, но в очень медленных темпах. Для обеспечения роста прибыли предприятию следует отыскать неиспользованные возможности его увеличения, то есть резервы роста, а именно, снижение себестоимости реализованной продукции, сокращение административных расходов и увеличение выручки от реализации продукции. Увеличение выручки от реализации продукции ООО «ФМ Хладопром» может быть связано с увеличением ассортимента выпуском обновленного, более качественного товара. Снижение себестоимости реализованной продукции произойдет благодаря закупке нового, более современного оборудования для производства продукции предприятия. Сокращение административных расходов будет способствовать увеличению чистой прибыли. Представленные показатели деловой активности ООО «ФМ Хладопром» по 2017, 2018, 2019 годы. Сформирован прогноз финансовых результатов ООО «ФМ Хладопром». Освещены составляющие увеличения чистой прибыли предприятия.

Ключевые слова: активы; дебиторская задолженность; кредиторская задолженность; деловая активность; финансовые результаты; чистая прибыль; финансовые результаты; структура прибыли; финансовая устойчивость предприятия; прибыль от операционной деятельности.

A. GEVORKYAN, O. HELIAROVSKA

WAYS OF PROFIT FORMATION AND BUSINESS ACTIVITY OF THE ENTERPRISE OF LLC FM HLADOPROM

The article analyzes the ways of profit formation and business activity on the example of LLC "FM Hladoprom". The relevance of the topic is given, the importance of such a financial category as profit is determined. The group of financial indicators is calculated, namely, the ratio of assets turnover, the turnover ratio of receivables, the duration of the turnover of receivables, the turnover ratio of accounts payable, the turnover period of accounts payable. The dynamics of business activity indicators of FM Hladoprom LLC is given. It is determined that the company's products are in demand in the older period of time, which determines the short operating cycle. It is noted that LLC "FM Hladoprom" is very sensitive to seasonal fluctuations. It is noted that all indicators of the duration of operating cycles of inventory turnover are at the average level, ie they are improving, but at a very slow pace. To ensure the growth of profits, the company should find untapped opportunities to increase it, ie growth reserves, namely, reducing the cost of sales, reducing administrative costs and increasing revenue from sales. The increase in revenue from the sale of products of FM Hladoprom LLC may be due to the increase in the range of products, the production of updated, higher quality goods. The reduction of the cost of goods sold will be due to the purchase of new, more modern equipment for the production of the enterprise. Reducing administrative costs will increase net income. The indicators of business activity of LLC "FM Hladoprom" for 2017, 2018, 2019 are presented. The forecast of financial results of LLC FM Hladoprom is formed. The components of increasing the company's net profit are highlighted.

Keywords: assets; receivables; accounts payable; business activity; financial results; net profit; financial results; profit structure; financial stability of the enterprise; profit from operating activities.

Вступ. Прибуток є найважливішою економічною джерелом зростання ринкової вартості підприємства, та фінансовою категорією. Прибуток є головним найважливішим джерелом задоволення соціальних

потреб суспільства, а також основним захисним механізмом, що охороняє підприємство від загрози банкрутства. Саме для створення оптимальної величини прибутку необхідний глибокий і всебічний його аналіз. Він відображає ефективність діяльності підприємства, а також є основним джерелом формування фінансових ресурсів підприємств. Отримання прибутку є метою практично усіх підприємств, що займаються господарською діяльністю. В сучасних економічних умовах дуже важливим є формування прибутку. Прибуток як фінансовий показник роботи підприємства розраховується для подальшого його розвитку, подальших перетворень. Отже питання пов'язані із формуванням прибутку підприємства є вкрай важливими в сучасному конкурентному середовищі.

Аналіз стану питання. В умовах ринкової економіки прибуток відіграє важливу роль, будучи головною метою підприємницької діяльності, створюючи базу економічного розвитку держави в цілому, будучи критерієм ефективності конкретної виробничої діяльності, основним внутрішнім джерелом формування фінансових ресурсів підприємства, що забезпечують його розвиток.

Прибуток є головним джерелом зростання ринкової вартості підприємства, найважливішим джерелом задоволення соціальних потреб суспільства, а також основним захисним механізмом, що охороняє підприємство від загрози банкрутства.

Саме тому оцінка ділової активності передбачає визначення результативності діяльності суб'єкта господарювання шляхом застосування комплексної оцінки ефективності використання виробничих і фінансових ресурсів, що формують оптимальне співвідношення темпів зростання основних показників, а також зумовлюють проміжні та кінцеві результати діяльності.

Мета роботи. Метою даної статті є аналіз ділової активності підприємства, розрахунок відповідних аналітичних показників, виявлення тенденцій і причин їх змін для дослідження досягнутого рівня ефективності виробничо-господарської діяльності та визначення потенційних можливостей підприємства.

Аналіз основних досягнень і літератури. Прибуток є головним джерелом зростання ринкової вартості підприємства, найважливішим джерелом задоволення соціальних потреб суспільства, а також основним захисним механізмом, що охороняє підприємство від загрози банкрутства.

Саме для створення оптимальної величини прибутку необхідний глибокий і всебічний його аналіз, що й обумовило актуальність дослідження.

Особливості управління прибутком підприємства за допомогою застосування факторного аналізу були розглянуті у роботах таких авторів, як Ганжа Ю.В., Рязанцева В.В., Масленко Ю.В., Зинченко Е.А., Воробйов Ю.М., Ковальов В.А.

Викладення основного матеріалу дослідження.

Показники оборотності мають велике значення для оцінки фінансового становища компанії, оскільки швидкість оборотів коштів безпосередньо впливає на платоспроможність фірми.

1) Коефіцієнт оборотності активів (коефіцієнт трансформації).

За допомогою даного коефіцієнта оцінюється ефективність використання фірмою всіх наявних ресурсів не залежно від джерел їхнього залучення. Розрахунок цього коефіцієнта здійснюється по формулі (1):

$$K_{об.а} = \frac{\text{Виручка від реалізації}}{\text{Середньорічна вартість майна підприємства}} \quad (1)$$

$$K_{об.а 2017} = \frac{58392}{(38688 + 47268) * 0,5} = 1,36$$

$$K_{об.а 2018} = \frac{61524}{(47268 + 62007) * 0,5} = 1,12$$

$$K_{об.а 2019} = \frac{101120}{(62007 + 82034) * 0,5} = 1,4$$

У 2019 році показник оборотності активів хоча і не значно, але зріс з 1,36 до 1,4. Тобто підприємство ефективно використовує свої ресурси.

2) Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості.

По цьому коефіцієнту судять, скільки разів у середньому протягом звітного періоду дебіторська заборгованість перетворюється в кошти, тобто погашається. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості розраховується таким чином (2):

$$K_{об.д.з} = \frac{\text{Виручка від реалізації}}{\text{Середньорічна вартість чистої дебіторської заборгованості}} \quad (2)$$

$$K_{об.д.з 2017} = \frac{58392}{0,5 * (4080 + 4809)} = 13,13$$

$$K_{об.д.з 2018} = \frac{61524}{0,5 * (4809 + 494)} = 23,2$$

$$K_{об.д.з 2019} = \frac{101120}{0,5 * (494 + 2677)} = 63,77$$

У 2019 році дебіторська заборгованість стала погашатися значно швидше, у порівнянні з 2017 роком.

3) Для аналізу оборотності дебіторської заборгованості використовується також показник тривалості обороту дебіторської заборгованості. Його часто називають строком кредитування (3):

$$t_{об.д.з} = \frac{\text{Кількість днів у періоді}}{K_{об.д.з}} \quad (3)$$

$$t_{об.д.з 2017} = \frac{360}{13,13} = 27$$

$$t_{об.д.з 2018} = \frac{360}{23,2} = 15$$

$$t_{об.д.з 2019} = \frac{360}{63,77} = 5$$

Цей показник дає розрахункова кількість днів для погашення кредиту, узятого дебіторами. У 2019 році він знизився до 5 днів.

4) Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості

Даний показник розраховується за формулою (4):

$$K_{об.к.з} = \frac{\text{Собівартість реалізованої продукції}}{\text{Середньорічна вартість чистої кредиторської заборгованості}} \quad (4)$$

$$K_{об.к.з} 2017 = \frac{41085}{0,5 * (132 + 3661)} = 21,66$$

$$K_{об.к.з} 2018 = \frac{39045}{0,5 * (3661 + 5642)} = 8,39$$

$$K_{об.к.з} 2019 = \frac{73577}{0,5 * (5642 + 9514)} = 9,71$$

5) Для аналізу обертання кредиторської заборгованості, також як і для аналізу дебіторської, використовується показник періоду обертання кредиторської заборгованості (5):

$$t_{об.к.з} = \frac{\text{Кількість днів у періоді}}{K_{об.к.з}} \quad (5)$$

$$t_{об.к.з} 2017 = \frac{360}{21,66} = 16 \text{ (днів)}$$

$$t_{об.к.з} 2018 = \frac{360}{8,39} = 43 \text{ (дні)}$$

$$t_{об.к.з} 2019 = \frac{360}{9,71} = 37 \text{ (днів)}$$

Цей показник дає розрахункова кількість днів для погашення кредиту, отриманого від постачальників компанії. З 2017 до 2018 року спостерігалось його підвищення, а у 2019 році він зменшився до 37 днів.

Зобразимо показники ділової активності у динаміці (табл. 1)

Таблиця 1 — Динаміка показників ділової активності ТОВ «ФМ Хладопром» за 2017-2019 рр.

Показники	На кінець 2017 року	На кінець 2018 року	На кінець 2019 року	Зміни на 2018 рік	Зміни на 2019 рік
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт обертання активів	1,36	1,12	1,4	-0,24	0,28
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	13,13	23,2	63,77	10,07	40,57
Тривалість обороту дебіторської заборгованості	27	15	5	-12	-10
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	21,66	8,39	9,71	-13,27	1,32
Період обертання кредиторської заборгованості	16	43	37	27	-6

Отримані результати можна зобразити на рисунку 1.

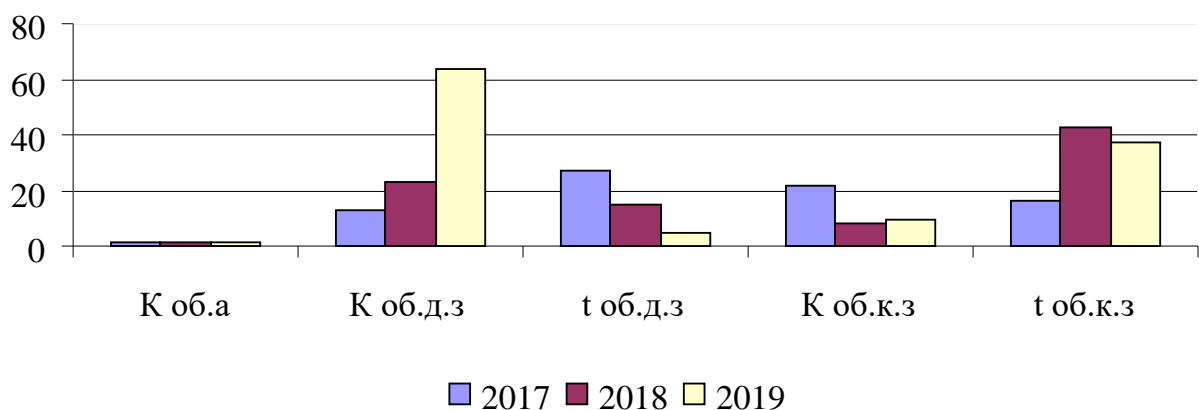

Рисунок 1 – Показники ділової активності за 2017, 2018, 2019 роки

За допомогою коефіцієнта обертання активів, ми бачимо позитивну динаміку. Тобто відбувається хоч і не в значній мірі, але збільшення грошових одиниць, які приносить кожна одиниця активів. При оцінці коефіцієнту дебіторської заборгованості видно, що коефіцієнт знизився. Це свідчить про те, що клієнти фірми своєчасно розраховуються за своїми зобов'язаннями. На 2019 рік ми бачимо, що у фірми зменшуються зобов'язання перед кредиторами. Загалом усі показники тривалості операційних циклів обороту запасів знаходяться на середньому рівні. Тобто вони покращуються, але у дуже повільних темпах.

Судячи з того, що продукція користується великим попитом у літній період часу, операційний

цикл триває не довго. Також слід враховувати, що підприємство дуже чутливо сприймає сезонні коливання.

Для забезпечення зростання прибутку потрібно відшукати невикористані можливості його збільшення, тобто резерви зростання. Наприклад, для цього можна:

- 1) знизити собівартість реалізованої продукції на 7%;
- 2) скоротити адміністративні витрати на 2,8%;
- 3) збільшити виручку від реалізації продукції на 21,5%.

Отримані результати прогнозу фінансової звітності зобразимо в таблиці 2.

Таблиця 2 — Прогноз фінансових результатів на 2020 рік

Стаття	За звітний період	За попередній період	Зміни	Коректировка	Прогноз на 2020 рік
	2019	2018			
1	2	3	4	5	6
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	121325	70139	0,7297	0,215	147409,88
Податок на додану вартість	20205	11747	0,1665		20205,00
Акцизний збір	0	0	0		0,00
Інші вирахування з доходу	0	0			0,00
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	101120	58392			127204,88
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	73577	41085	0,6064	-0,07	-10318,69
- прибуток	27543	17307			137523,57
- збиток	0	0			0,00
Інші операційні доходи	4927	592			4927,00
Адміністративні витрати	3522	2741		-0,028	4127,48
Витрати на збут	21639	9025			21639,00
Інші операційні витрати	3738	780			3738,00
- прибуток	3571	5353			121201,04
- збиток	(0)	(0)			0,00

Закінчення таблиці 2

1	2	3	4	5	6
Доход від участі в капіталі	0	0			0,00
Інші фінансові доходи	0	0			0,00
Інші доходи	0	0			0,00
Фінансові витрати	583	90			583,00
Втрати від участі в капіталі	(0)	(0)			0,00
Інші витрати	298	224			298,00
- прибуток	2690	5135			120320,04
- збиток	(0)	(0)			0,00
Податок на прибуток від звичайної діяльності	1136	307			1136,00
- прибуток	1554	3828			119184,04
- збиток	(0)	(0)			0,00
- доходи	0	0			0,00
- витрати	(0)	(0)			0,00
Податки з надзвичайного прибутку	(0)	(0)			0,00
Частка меншості	0	0			0,00
- прибуток	1554	3828			119184,04
- збиток	(0)	(0)			0,00

Прогнозний 2020 рік

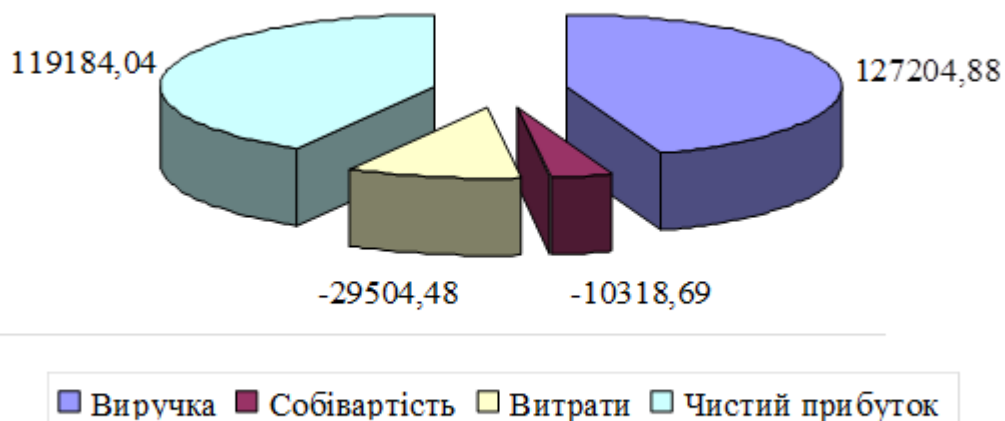

Рисунок 2 – Складові збільшення чистого прибутку

Збільшення виручки від реалізації продукції з 121325 тис. грн. до 147409,88 тис. грн. пов'язане зі збільшенням асортименту продукції, випуском оновленого, більш якісного товару.

Зниження собівартості реалізованої продукції з 73577 тис. грн. до -10318,69 відбулося у зв'язку з закупівлею нового, більш сучасного обладнання для виробництва морозива.

Скорочення адміністративних витрат з 3522 тис. грн. до -4127,48 тис. грн. сприяло збільшенню чистого прибутку.

За рахунок покращених для підприємства показників відбулося збільшення чистого прибутку з 1554 тис. грн. до 119184,04 тис. грн.

Більш наявно показники впливу на чистий прибуток зобразимо на рисунку 2.

Впровадивши нові технології у виробництво, ми заощадили наш час, а відповідно і гроші на вироблення нової, більш вдосконаленої продукції. Можна покращити як якість товару, так і його зовнішній вигляд, що приверне до себе увагу інвесторів, акціонерів, а також цінителів таких смачних ласощів як морозиво.

Висновки. Запропоновані у матеріалі шляхи формування прибутку та ділової активності ТОВ «ФМ Хладпром» дозволяють дозволять підприємству збільшити його прибуток за рахунок визначення та впливу на його складові. Зазначені у роботі показники фінансової ділової активності та свідчать про те, що на підприємстві є позитивна динаміка обертання активів. Розрахований коефіцієнт дебіторської заборгованості відображає його зниження, що свідчить про те, що підприємство своєчасно розраховується за своїми зобов'язаннями. А у 2019 році підприємство знижує ще й і зобов'язання перед своїми кредиторами. Щодо показників тривалості операційних циклів обороту запасів, то вони знаходяться на середньому рівні та мають тенденцію на покращення, але у досить повільних темпах. Також слід відмітити, що підприємству слід приділити увагу впровадженню нових технологій у виробництво, що дозволить заощадити час та гроші на виробництво більш конкурентоспроможної продукції високої якості.

Список літератури

1. Гадзевич О.І. *Економічний аналіз господарської діяльності підприємств*: Навч. посіб. – Луцьк: : Ред.-вид. “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2017. – 159 с.

2. Іваненко В. М. *Курс економічного аналізу*: Навч.-метод. Посібник для самост. вивч. диск. – К: КНЕУ, 2015. – 263 с.
3. Коробов М.Я. *Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств*: Навч. посіб. – 2-ге вид., стер. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2014. – 378 с.
4. Крайник О.П., Клепнікова З.В. *Фінансовий менеджмент*: Навчальний посібник. – Львів: Державний університет “Львівська політехніка”. Київ: “Дакор”, 2013. – 260 с.
5. Мец В.О. *Економічний аналіз* (Збірник практичних завдань і тестів за даними П(С)БО): Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2010. – 236 с.;
6. *Національні стандарти бухгалтерського обліку* // Все про бухгалтерський облік – 2018. №37
7. Нікбахт Е., Гроппеллі А. *Фінанси*: Пер. з англ. – К.: Основи, 2013. – 383 с.
8. Поддєрьогін А.М. та ін. *Фінанси підприємств*: Підручник. – К.: КНЕУ, 2012. – 640 с.
9. Масленко Ю. В. Прибуток як джерело стійкого розвитку підприємства / Ю. В. Масленко, Є. Б. Івашенко // *Наукові праці ДонНТУ*. – 2014. – №82. – С. 195-200.
10. Рязанцева В. В. Аналіз формування та використання прибутку підприємства / В. В. Рязанцева // *Статистика України*. – 2017. – №1. – С. 41-43.

References (transliterated)

1. Gadzevich O.I. *Ekonomicznyy analiz gosподarskoy diyalnosti pidpriemstv* [Economic analysis of economic activity of enterprises]: Navch. Posib. – Lutsk: Red vyd “Vezha” Volyn. Derzgh/ un-tu im Lesi Ukrainki. 2017. – 159p
2. Ivanenko V.M. *Kurs ekonomichnogo analizu* [Course of economic analysis]: Navch.- metod. Posibnyk dlya samost. vuvch. dysk. – Kiev. – KNEU, 2015. – 263p.
3. Korobov M.Y. *Finansovo-ekonomichnyy analiz diyalnosti pidpriemstv* [Financial and economic analysis of enterprises]. Navch. Posib. – 2-ge vyd., ster. – Kiev: T-vo “Znannya”. KOO, 2014. – 378p.
4. Krainyk O.P., Klepnikova Z.V. *Finansoviy menegment* [financial management]: Navchalniy posibnyk. – Lviv: Derzhavnyi universitet “Lvivska politehnika”. Kiev: “Dakor”, 2013. – 260p.
5. Mets V.O. *Ekonomicznyy analiz* [Economic analysis] (Zbirnyk praktychnykh zavdan I testiv za danymi P(S) BO): Navch. posibnyk. – Kiev: KNEU, 2010. – 236p.
6. *Natsionalni standarty buhgalterskogo obliku* [National accounting standards] // Vse pro buhgalterskiy oblik – 2018. no 37
7. Nikbaht E., Gropelli A. *Finansy* [Finances]: Per. z angl. – Kiev: Osnovy, 2013. – 383s.
8. Podderyogin A.M. ta in. *Finansy pidpriemstv* [Enterprise finance]: Pidrychnyk. – Kiev: KNEU, 2012. – 640p.
9. Maslenko Y.V. Prybutok yak dgherelo stiykogo rozvitku pidpriemstv [Profit as a source of sustainable development of the enterprise] / Y.V. Maslenko, E.B. Ivashenko // *Naukovi pratsi* [Scientific works] DonNTU. – 2014. –no 82. – pp. 195-200.
10. Ryazantseva V.V. Analiz formuvannya ta vykorystannya prybutku pidpriemstva [Analysis of the formation and use of enterprise profits] *Statystyka Ukrainy* [Statistics of Ukraine]. – 2017 – no1. – pp. 41-43

Надійшла (received) 23.11.2020

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Геворкян Артем Юрійович (Геворкян Артём Юрьевич, Gevorgyan Artem Yuriyovich) – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного бізнесу та фінансів; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5043-1034>; e-mail: bfpochta@gmail.com

Гелярська Оксана Анатоліївна (Гелярская Оксана Анатольевна, Heliarovska Oksana Anatoliivna) – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри комп'ютерної математики і аналізу даних; м. Харків, Україна; ORCID:<https://orcid.org/0000-0002-8927-7465>; email: okanhelar@gmail.com